

03 ดนตรี กีฬา ตัวตน

ดำเนินรายการและร่วมอภิปรายโดย ชาญ พนารัตน์

03-1 “Smells Like Thai Spirit”: Meanings of Grunge in Contemporary Thai Society.

Chaiyaporn Singdee

King Mongkut's University of Technology Thonburi

singdele@gmail.com

In the 90s, grunge was a popular alternative music choice for teenagers. Even though Grunge musical genre and Nirvana's prime time took place in the early 90s in the United States and worldwide (Catherine Strong studied how grunge has been remembered by the fans that grew up with it, and asks how memory is both formed by and forms popular culture in contemporary Australia), in present days Thailand, there is a group of people, who consider themselves as grunge have regularly for the last 17 years gathered and organized tribute concerts and events to socialize, exchange information and reminisce about their idol, Kurt Cobain. Activities include grunge performances, show and trade of Nirvana's rare collectable items, mourning the death of Kurt Cobain. This research aims to uncover the hidden society and meaning of grunge in Thai society by investigating the people who are considered themselves as grunge in contemporary Thailand. The data was collected through interviewed, observation of events and analyzing of relevant Facebook pages. Events are usually attended by about 500 people and on Facebook pages have over 25,000 followers. The finding shows Thai grunge lovers share their collective memories and meanings from the past in grunge events, which are created through coming together of actors and the performance of memories, recollections, feelings and imagination of what they have learned through media and social media. Decorative objects, clothing and embodiment are vital to a past presenting and spatial rendering of the grunge in the present. However, the meanings assigned to grunge are depending on individual fan's age, experience, and engagement with this sub culture.

คำสำคัญ

Grunge, Popular Culture, Memory, Localization and Translation

03-2 ชีตี่รึ้น: การแสดงตัวตนผ่านพื้นที่ ความไร้ระเบียบ และการบริโศคของชนชั้นกลาง

ปุรินทร์ นาคสิงห์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

p_naksing@yahoo.com

การวิ่งในเมืองกำลังเป็นที่นิยมในหมู่ชนชั้นกลางที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพ กระแสดังกล่าวได้ทำให้การวิ่งในสวนสาธารณะขยายพื้นที่ออกมาวิ่งบนถนนมากขึ้น การขยายพื้นที่การวิ่งทำให้เกิดปัญหาและการปะทะกันระหว่างผู้ใช้พื้นที่แม้ว่าจะมีความพยายามในการจัดระเบียบโดยการจำกัดพื้นที่แล้วก็ตาม ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการวิ่งแสดงถึงอำนาจ ความเป็นปัจเจก และภาวะไร้ระเบียบของนักวิ่งที่ไม่สนใจต่อความปลอดภัยแต่มุ่งสู่เป้าหมายหรือเส้นชัยเป็นหลัก ภาวะไร้ระเบียบนี้สามารถพบได้โดยทั่วไประหว่างเส้นทางการวิ่ง แม้ว่าการวิ่งในเมืองจะเป็นการเปิดพื้นที่ให้ทุกเพศสภาพ และทุกช่วงวัยได้เข้าร่วมกิจกรรมแต่กิจกรรมนี้ไม่ได้ตอบสนองความเชื่อมั่นแน่นของกลุ่ม หรือทำให้เกิดพลังที่มากเพียงพอในการจัดการปัญหาในเชิงโครงสร้าง แต่เป็นเพียงรูปแบบการใช้เวลาว่างของชนชั้นกลางที่เลือกการวิ่งเพื่อแสดงตัวตนและการบริโศคเท่านั้น

คำสำคัญ

ชีตี่รึ้น พื้นที่สาธารณะ ความไร้ระเบียบ การบริโศค ชนชั้นกลาง

03-3 การสถาปนาอำนาจนำของดนตรีแจ๊สในสังคมไทย

กุลธีร์ บรรจุแก้ว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ม.ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

khuntheeb@gmail.com

กว่าหนึ่งศตวรรษที่ชนชั้นนำมีส่วนสำคัญต่อการนำเข้าวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกเข้าสู่สังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมดนตรีประชานิยม (popular music) ในช่วงต้นศตวรรษที่ยี่สิบอย่างดนตรีแจ๊ส (jazz) ที่ถือกำเนิดขึ้นจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมผ่านสื่อหลากหลายรูปแบบระหว่างช่วงสงครามโลก และการบริโภคนิยมทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนชั้นนำที่สำเร็จการศึกษาจากดินแดนแห่งดนตรีแจ๊ส อีกทั้งนโยบายปฏิรูปวัฒนธรรมของรัฐบาลจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ที่เลือกรับเอาวัฒนธรรมประชานิยมเป็นส่วนหนึ่งในการเผยแพร่อุดมการณ์รัฐชาติ แทนที่การใช้ดนตรีไทยราชสำนักหรือดนตรีคลาสสิกเป็นเครื่องมือดังที่เกิดขึ้นในช่วงรัชกาลที่ 6 ส่งผลให้ดนตรีแจ๊สแพร่ขยายมาสู่สังคมไทยอย่างรวดเร็ว และนำมาสู่การสถาปนาเป็นรูปแบบดนตรีที่มีมาตรฐานแตกต่างออกไปจากดนตรีประชานิยมอื่น ๆ ที่เข้ามาในสังคมไทยหลังพ.ศ.2500 ดังปรากฏผ่านวงดนตรีกรมโฆษณาการหรือวงดนตรีสุนทราภรณ์ ที่ได้กลายรูปเป็นแม่แบบทางดนตรีในสังคมไทยชนิดหนึ่งที่ว่าดนตรีแบบลูกกรุง ซึ่งมีลักษณะทางดนตรีแตกต่างออกไปดนตรีลูกทุ่ง อีกทั้งการเกิดขึ้นของหลักสูตรทางดนตรีแจ๊สที่เปิดขึ้นในระดับอุดมศึกษา อันเป็นผลมาจากการสถาปนาอำนาจนำของดนตรีชนิดนี้ผ่านกลุ่มทางประวัติศาสตร์ บทความขึ้นนี้ต้องการให้เห็นถึงการสถาปนาอำนาจนำของดนตรีแจ๊สในสังคมไทย โดยใช้แนวคิดการครองอำนาจนำของอันโตนิโอ กรัมสกี (Antonio Gramsci ค.ศ.1891-1937) ที่ศึกษาผ่านบทบาทของปัญญาชน และอุดมการณ์หลักรวมถึงอุดมการณ์ต่อต้าน ที่มีส่วนสำคัญต่อการสถาปนาอำนาจนำให้กับดนตรีแจ๊สให้อยู่เหนือกว่าดนตรีแนวอื่น ๆ โดยปรากฏออกเป็นรูปแบบมาตรฐานทางดนตรีที่ยังคงระเบียบแบบแผนเอาไว้อย่างเคร่งครัดอย่างที่ปรากฏในดนตรีลูกกรุง

คำสำคัญ

ดนตรีแจ๊ส, ชนชั้นนำ, อำนาจนำ

03-4 โลกฟุตบอลไทยประกอบขึ้นมาจากทั้งฟุตบอลและสิ่งที่ไม่ใช่ฟุตบอล: กรณีศึกษาอุตสาหกรรม อุปกรณ์กีฬาและผู้ค้ารายย่อยบริเวณสนามฟุตบอลไทย

อาจินต์ ทองอยู่คง คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ arjinth@gmail.com

"งานศึกษานี้ปรับใช้แนวคิดเรื่อง “โลกศิลปะ” (art worlds) ของ Howard Becker ที่มองว่างานศิลปะไม่ได้เป็นผลผลิตจากศิลปินเพียงส่วนเดียว แต่ยังมีคนกลุ่มอื่นอีกจำนวนมากที่มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในกระบวนการเกิดขึ้นมาของงานศิลปะ เช่นผู้ให้ทุน นักวิจารณ์ แกลเลอรี ภัณฑารักษ์ ผู้จัดพิมพ์ ผู้ชม หรือกระทั่งผู้ผลิตอุปกรณ์ต่างๆ มาศึกษาการเติบโตขึ้นมาของวงการฟุตบอลไทยช่วงทศวรรษ 2550 จนถึงปัจจุบัน โดยศึกษาผ่านบทบาทของอุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬาและผู้ค้ารายย่อยบริเวณสนามฟุตบอล ด้วยข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม สัมภาษณ์ และวิจัยเอกสาร

ผลศึกษาพบว่าโครงสร้างพื้นฐานของอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยที่เข้มแข็งเอื้อให้เกิดแบรนด์สินค้ากีฬาไทยหน้าใหม่จำนวนมากที่ช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมฟุตบอลไทย อย่างเช่น Warrix (ผู้ผลิตเสื้อฟุตบอลทีมชาติไทย) ที่สะสมทุนมาจากการผลิตสินค้าให้กับแบรนด์กีฬาต่างชาติและกระแสการสวมใส่ “เสื้อเหลือง” ในอีกส่วนหนึ่ง ผู้ค้ารายย่อยจำนวนมากบริเวณสนามฟุตบอลก็ทำให้การชมการแข่งขันฟุตบอลกลายเป็นกิจกรรมหย่อนใจที่สมบูรณ์แบบขึ้นผ่านการจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม และสินค้าต่างๆ จากข้อค้นพบดังกล่าว งานนี้เสนอว่า “โลกฟุตบอลไทย” ไม่ได้เกิดขึ้นจากการแข่งขันฟุตบอลโดยตัวมันเองเท่านั้น แต่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันขององคาพยพต่างๆ ทั้งในและนอกสนาม นับตั้งแต่กลุ่มทุนหน้าใหม่ไปจนถึงบทบาทของคนสามัญ ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างกีฬา กับสังคมที่เกี่ยวข้องกันอย่างแยกได้ยาก

คำสำคัญ

ฟุตบอลไทย, โลกศิลปะ, อุตสาหกรรมอุปกรณ์กีฬา, ผู้ค้ารายย่อยบริเวณสนามฟุตบอลไทย